

Експертні пропозиції за результатами проведення громадської експертизи

Ініціатор проведення громадської експертизи:

Хмільницька районна громадська організація «ПРАВО»,
Поштова адреса: вул. 1-го Травня, буд 9, кв. 29, м. Хмільник, Вінницька область,
Фактична адреса: вул. Леніна, 12, м. Хмільник Вінницька область,
www.pravo-hm.org.ua
doroh-hm@yandex.ru

Період проведення громадської експертизи:

Впродовж листопада 2013 року-березня 2014 року, експертами громадської організації «ПРАВО», було проведено громадську експертизу діяльності Вінницької обласної державної адміністрації.

Ця експертиза здійснювалася у відповідності до:

- Конституції України №254к/96-ВР від 28.06.1996 року;
- Закону України «Про доступ до публічної інформації» №2939-VI від 13 січня 2011 року;
- Закону України «Про інформацію» №2657-XII від 2 жовтня 1992 року;
- Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку сприяння проведенню громадської експертизи діяльності органів виконавчої влади» №976 від 5 листопада 2008 року;

Предмет громадської експертизи:

Стан та ефективність реалізації Обласної програми сприяння розвитку громадянського суспільства у Вінницькій області на 2012-2015 роки.

Мета громадської експертизи:

- оцінка діяльності Вінницької обласної державної адміністрації щодо забезпечення реалізації Обласної програми сприяння розвитку громадянського суспільства у Вінницькій області на 2012-2015 роки;
- оцінка ефективності реалізації заходів Обласної програми сприяння розвитку громадянського суспільства у Вінницькій області на 2012-2015 роки;

- внесення пропозицій щодо підвищення якості реалізації заходів Обласної програми сприяння розвитку громадянського суспільства у Вінницькій області на 2012-2015 роки.

З метою ініціювання проведення громадської експертизи 18 листопада 2013 року, на ім'я голови Вінницької обласної державної адміністрації, було надіслано запит із зазначенням предмету та мети експертизи, переліку документів та відомостей, необхідних для проведення громадської експертизи.

27 листопада 2013 року головою Вінницької облдержадміністрації Вінницької ОДА було видано розпорядження №508 «Про сприяння проведення громадської експертизи діяльності облдержадміністрації».

Громадська експертиза діяльності Вінницької обласної державної адміністрації здійснювалася на основі:

- інформації та документів, наданих у відповідь на запит про проведення громадської експертизи;
- аналізу контенту Офіційного інтернет-представництва Вінницької ОДА;
- аналізу матеріалів місцевих друкованих засобів масової інформації;
- результатів проведених фокус-групових досліджень

Правові акти, які було використано під час проведення громадської експертизи:

- Постанова Кабінету Міністрів України 12 жовтня 2011 р. N 1049 «Про затвердження Порядку проведення конкурсу з визначення програм (проектів, заходів, розроблених громадськими організаціями та творчими спілками, для виконання (реалізації) яких надається фінансова підтримка»;
- Рішення Вінницької обласної ради від 14 лютого 2012 року №280 «Про Обласну програму сприяння розвитку громадянського суспільства у Вінницькій області на 2012-2015 роки»;
- Розпорядження голови Вінницької облдержадміністрації №259 від 29 червня 2010 року «Про затвердження Порядку надання фінансової підтримки обласним громадським організаціям інвалідів та ветеранів за рахунок коштів обласного бюджету»

Експерти, які брали участь в проведенні громадської експертизи:

- Ольга Брига – громадська організація «Вінницька епоха»;
- Софія Мельник – Громадський центр «ФОРУМ»;
- Оксана Яцюк – Подільський центр соціальних технологій;
- Михайло Бардин – Подільський центр прав людини.

Висновки та пропозиції:

Опис ситуації:

1. Рішенням Вінницької обласної ради від 14 лютого 2012 року №280 було затверджено Обласну програму сприяння розвитку громадянського суспільства у Вінницькій області на 2012-2015 роки»; Мета Програми – створення сприятливих умов для подальшого розвитку громадянського суспільства у регіоні та вдосконалення співпраці місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування з ІГС для спільного вирішення завдань суспільного розвитку області та регіональної політики;
2. На реалізацію заходів Програми передбачалося витратити 3 000 000 гривень з обласного бюджету, зокрема:
 - 2012 рік – 945 000 гривень;
 - 2013 рік – 685 000 гривень;
 - 2014 рік – 685 000 гривень;
 - 2015 рік – 685 000 гривень;
3. Інформацію про те, які заходи було проведено для забезпечення міськими, районними радами Вінницької області сприяння проведенню громадської експертизи діяльності органів влади, проведенню консультацій із громадськістю та формуванню громадських рад при органах влади було надано не в повному обсязі. В інформації відсутні конкретні заходи (круглі столи, семінари, тренінги тощо) проведені саме для представників міських, районних рад, а також представників громадськості з районів області;
4. Порядок визначення пріоритетів конкурсів управлінням з питань внутрішньої політики та зв'язків з громадськістю облдержадміністрації у 2012 році не затверджувався, оскільки напрямки програм передбачені п. 3.1 Обласної програми сприяння розвитку громадянського суспільства у Вінницькій області на 2012-2015 роки;
5. **Методику** проведення моніторингу проектів ІГС, для реалізації яких надається фінансова підтримка в рамках Обласної програми сприяння розвитку громадянського суспільства у Вінницькій області на 2012-2015 роки не надано. Натомість надано **Положення** про порядок проведення моніторингу виконання програм (реалізації проектів, заходів) громадських організацій;
6. Звіти про вивчення громадської думки з соціально значущих питань в масштабах Вінницької області не надано. Натомість надано інформацію, що такі дослідження проводилися;
7. У 2012 році кошти на діяльність громадської ради при облдержадміністрації не виділялись, проте забезпечувались умови для її роботи. У 2013 році на фінансову підтримку громадської ради

- виділено 45 тисяч гривень. Також її забезпечено приміщенням для поточної роботи;
8. На веб-сайті обласної державної адміністрації в рубриці «Громадянське суспільство» розроблено і діє рубрика «Громадські ініціативи», в якій створено банк суспільно-значущих ініціатив інститутів громадянського суспільства області. Робота з цього питання проводиться надалі;
 9. При Вінницькій обласній Асоціації органів місцевого самоврядування 12 липня 2013 року, створений Вінницький регіональний ресурсно-інформаційний центр «Громади Вінниччини». Але чи можна вважати це виконанням заходів програми – питання сумнівне: цей центр діє відповідно до планів ВОАОМС і його не можна вважати виконанням заходів програми;
 10. Було розроблено інструктивно-методичні матеріали до практичних занять «Громадська експертиза, як одна з форм участі громадян у прийнятті політичних рішень»;
 11. Обласною державною адміністрацією запроваджено практику стажування фахівців органів влади та студентів на базі інститутів громадянського суспільства. Протягом 2013 року фахівці органів влади та студенти проходили стажування на базі наступних громадських організацій:
 - «Паросток»,
 - «Центр розвитку здорової дитини та відповідального батьківства «Лелека»,
 - Вінницька обласна організація «Центр психологічної підтримки «Лотос»,
 - Вінницька громадська організація «Інформаційно-просвітницький центр «Вісь»,
 - Міжнародне товариство «Україна-Польща-Німеччина» тощо.
 12. Інформацію про загальну кількість семінарів та тренінгів для фахівців органів виконавчої влади та представників ІГС з питань проведення громадської експертизи, організації доступу до публічної інформації, антикорупційної експертизи, тощо надано не було. Зазначено, що було організовано та проведено 128 «круглих столів», тренінгів, тематичних зустрічей, практичних занять з елементами бесіди, семінарів з питань сприяння розвитку громадянського суспільства;
 13. 18 травня 2012 року був проведений Вінницький регіональний форум громадських ініціатив. В 2013 році форум не проводився;
 14. За висвітлення тематики розбудови громадянського суспільства журналісти мали бути нагороджені у грудні 2013 року на щорічному регіональному Форумі інститутів громадянського суспільства. Але інформація про конкурс, який було оголошено, та його результати відсутня;

15. Будо зазначено, що в області постійно проводиться діяльність з висвітлення тематики розвитку громадянського суспільства та інституційного зростання інститутів громадянського суспільства;
16. В п.3.1 Обласної програми сприяння розвитку громадянського суспільства у Вінницькій області на 2012-2015 роки зазначається, що підтримку можуть отримати проекти та програми «громадських та благодійних організацій, творчих спілок». Одночасно Порядок проведення конкурсу з визначення програм (проектів, заходів), розроблених громадськими організаціями та творчими спілками, для виконання (реалізації) яких надається фінансова підтримка не передбачає надання фінансової підтримки благодійним організаціям;
17. Для отримання фінансової підтримки в рамках Обласної програми сприяння розвитку громадянського суспільства у Вінницькій області на 2012-2015 роки, переможці конкурсу мають відкрити рахунки в Держказначействі;
18. Для визначення впливу Обласної програми сприяння розвитку громадянського суспільства у Вінницькій області на 2012-2015 роки на представників інститутів громадянського суспільства Вінницької області було проведено фокус-групи в Хмільнику, Липовці, Тростянці, Бершаді. Після опрацювання інформації було отримано такі результати:
 - респонденти визначили сучасний стан розвитку громадянського суспільства у Вінницькій області, як низький;
 - учасники досліджень зазначили, що суттєвої допомоги від органів державної влади не отримують. Якщо така допомога є, то, в основному, від органів місцевого самоврядування;
 - учасники дослідження зазначили, що не використовують в діяльності своїх організацій такі механізми, як громадська експертиза, антикорупційна експертиза нормативно-правових актів, хоча варто зазначити, що більшість учасників фокус-груп є членами громадських рад, хоча варто зазначити, що голова громадської ради при Тростянецької ГР самостійно взявся використовувати громадську експертизу законності визначення високого тарифу на паливо;
 - майже всі опитані не знають, про те, що на Вінниччині реалізовується Обласна програма сприяння розвитку громадянського суспільства у Вінницькій області на 2012-2015 роки;
 - в розробці Обласної програми сприяння розвитку громадянського суспільства у Вінницькій області на 2012-2015 роки респонденти участі не брали.

- Однак 50% опитаних з Тростянця та Бершаді зазначили, що були залучені до розробки відповідних районних програм, які розроблялися на основі Обласної програми;
- майже всі опитані не знають про проведення заходів, які реалізуються в рамках програми і, як наслідок, не брали в них участі;
 - учасники фокус-груп зазначили, що не отримували фінансову підтримку в рамках програми в 2012-2013 роках;
 - щодо доцільності та корисності проведення окремих заходів програми для цільової групи, то думки респондентів розділилися: через широкий спектр залучених представників ІГС одними визначалася доцільність проведення одних заходів, які заперечувалися іншими учасниками;
 - на думку учасників фокус-груп, на розвиток громадянського суспільства на Вінниччині можуть вплинути такі фактори: поширення успішних практик, «переформатування» відносин між владою та громадськими організаціями, запровадження фінансової підтримки ІГС, підвищення професіоналізму організацій, налагодження зв'язків між громадською радою при ОДА з громадськими радами в районах; проведення регулярних (наприклад двічі в рік) зустрічей керівників громадських рад з районів з обласною; проведення навчань з питань ефективної участі громадськості у вирішенні місцевих проблем тощо;
 - респонденти зазначили, що потребують в своїй діяльності підвищення власного потенціалу, фінансової підтримки, консультацій з фахівцями, готовності до партнерства з боку органів влади тощо;
 - щодо навчальних програм, то учасники зазначили, що найбільше потребують підвищення знань в таких сферах:
 - доступ до інформації;
 - менеджмент громадських організацій;
 - проведення антикорупційної експертизи НПА;
 - механізми участі громадян в процесах прийняття рішень;
 - моніторинг тендерних закупівель;
 - земельне право.
 - майже всі учасники зазначили, що їм невідома можливість отримати фінансову підтримку в рамках Обласної програми сприяння розвитку громадянського суспільства у Вінницькій області на 2012-2015 роки, а також зазначили, що не мають досвіду роботи з Державним казначейством;

- 50% респонденти зазначили, що до заходів програми варто додати проведення навчальних програм для представників ІГС з районів області.

Висновки:

1. Попри задекларовані в Програмі суми, фактично на її реалізацію достатньо коштів не виділяється:
 - в 2012 році на реалізацію Програми було передбачено 945 000 гривень, а виділено – 350 000 гривень. Натомість профінансовано було 322 000 гривень, а Державною казначейською службою було проведено платежі на суму 310 000 гривень...
 - в 2013 році заплановано 685 000 гривень, виділено – 407 000 гривень, профінансовано – 407 000 гривень, а проведено платежів всього на 226 500 гривень;
 - в 2014 році заплановано 685 000 гривень, виділено – 395 000 гривень. Протягом I кварталу 2014 року видатки на реалізацію Обласної програми сприяння розвитку громадянського суспільства у Вінницькій області на 2012-2015 роки не проводилися.

2. Відповідно до Програми, на проведення конкурсу на отримання фінансової підтримки для громадських організацій та творчих спілок передбачено по 375 000 гривень щороку.

В 2012-2013 роках для фінансової підтримки інститутів громадянського суспільства в рамках Обласної програми із обласного бюджету було виділено по 350 тисяч гривень кожного року.

Проте, загальна сума, яку було витрачено з обласного бюджету для підтримки проектів, програм та заходів інститутів громадянського суспільства складає:

в 2012 році:

- Департамент інформаційної діяльності та комунікацій з громадськістю – 350 000 гривень;
- Управління у справах сім'ї та молоді - 316 850 гривень;
- Департамент соціальної політики – 587 000 гривень;

Всього – 1 253 850 гривень...

В 2013 році:

- Департамент інформаційної діяльності та комунікацій з громадськістю – 350 000 гривень;
- Управління у справах сім'ї та молоді - 263 240 гривень;
- Департамент соціальної політики – 404 000 гривень;

Всього – 1 017 240 гривень...

Кошти Управлінням у справах сім'ї та молоді та Департаментом соціальної політики для підтримки проектів, програм та заходів інститутів громадянського суспільства виділяються не прозоро з високим рівнем виникнення проявів корупції.

Такий стан речей зумовлений невідповідністю нормативно-правових актів, на підставі яких виділяються кошти структурними підрозділами ОДА, нормативно-правовим актам вищого рівня. Наприклад, розпорядження голови Вінницької облдержадміністрації №259 від 29 червня 2010 року

«Про затвердження Порядку надання фінансової підтримки обласним громадським організаціям інвалідів та ветеранів за рахунок коштів обласного бюджету» не відповідає Постанові Кабінету Міністрів України 12 жовтня 2011 р. №1049 «Про затвердження Порядку проведення конкурсу з визначення програм (проектів, заходів, розроблених громадськими організаціями та творчими спілками, для виконання (реалізації) яких надається фінансова підтримка»;

3. Відсутній чіткий план дій (план заходів) щодо забезпечення міськими, районними радами Вінницької області сприяння проведенню громадської експертизи діяльності органів влади, проведенню консультацій із громадськістю та формуванню громадських рад при органах влади;
4. Не затверджено Порядок визначення пріоритетів конкурсів;
5. Не затверджено Методику проведення моніторингу проектів ІГС, для реалізації яких надається фінансова підтримка в рамках Обласної програми сприяння розвитку громадянського суспільства у Вінницькій області на 2012-2015 роки;
6. Відсутня чітка методика вивчення думки громадськості з соціально значущих питань в масштабах Вінницької області;
7. Відсутній чіткий та прозорий механізм використання коштів, які виділяються на діяльність громадської ради при Вінницькій облдержадміністрації;
8. Не розроблено методичні рекомендації щодо використання ІГС та громадянами механізмів участі у формуванні та реалізації державної політики;
9. Відсутній Порядок проведення конкурсу серед журналістів на краще висвітлення проблематики громадянського суспільства;
10. Необхідність для громадських організацій відкривати рахунки в Держказначействі фактично «відлякує» інститути громадянського суспільства щодо участі в конкурсі на отримання фінансової підтримки;
11. Відсутній чіткий та прозорий механізм виділення коштів обласного бюджету для підтримки проектів, програм та заходів інститутів громадянського суспільства, зокрема Департаментом соціальної політики та Управлінням у справах сім'ї та молоді;
12. Відсутній чіткий план інформаційної кампанії та системного залучення ЗМІ та Інтернет-ресурсів до висвітлення суспільної активності громадян;

13. Відсутній план проведення навчання громадських активістів та лідерів ІГС методам роботи з органами влади, громадянами, їх мобілізації, організації та самоорганізації;
14. Відсутня комунікація між Вінницькою ОДА, громадською радою при Вінницькій ОДА та інститутами громадянського суспільства з районів Вінницької області;

Пропозиції:

1. Ініціювати перед Вінницької обласної радою внесення змін до п.3.1 Обласної програми сприяння розвитку громадянського суспільства у Вінницькій області на 2012-2015 роки, виклавши його в наступній редакції: «Підтримка на конкурсних засадах проектів і програм громадських організацій та творчих спілок, спрямованих на вирішення завдань регіональної політики за напрямками: соціально-економічний розвиток; культурно-просвітницька діяльність; патріотичне виховання; краєзнавча робота, охорона пам'яток історії та культури; аналітична діяльність та проведення соціологічних досліджень; допомога соціально незахищеним верствам населення; екологічна безпека; протидія корупції. (відповідно до Порядку проведення конкурсу, затвердженого Постановою КМУ від 12.11.2011 № 1049)».
2. Затвердити план дій (план заходів) щодо забезпечення міськими, районними радами Вінницької області сприяння проведенню громадської експертизи діяльності органів влади, проведенню консультацій із громадськістю та формуванню громадських рад при органах влади (додаток 1);
3. Затвердити Порядок визначення пріоритетів конкурсів для визначення проектів та програм громадських, благодійних організацій, творчих спілок, для виконання яких надаватиметься підтримка в рамках Обласної програми сприяння розвитку громадянського суспільства у Вінницькій області на 2012-2015 роки (додаток 2);
4. Провести консультації з громадськістю у вигляді засідання «круглого столу» щодо доцільності розробки Методики проведення моніторингу проектів ІГС, для реалізації яких надається фінансова підтримка в рамках Обласної програми сприяння розвитку громадянського суспільства у Вінницькій області на 2012-2015 роки;
5. Провести засідання «круглого столу», під час якого обговорити можливість впровадження методики вивчення думки громадськості з соціально значущих питань в масштабах Вінницької області;
6. Затвердити Порядок використання коштів, які виділяються на ресурсне забезпечення діяльності громадської ради при Вінницькій облдержадміністрації в рамках Обласної програми сприяння розвитку громадянського суспільства у Вінницькій області на 2012-2015 роки (додаток 3);
7. Створити робочу групу для розробки методичних рекомендацій щодо використання ІГС та громадянами механізмів участі у формуванні та реалізації державної політики;

8. Затвердити Порядок проведення конкурсу серед журналістів на краще висвітлення проблематики громадянського суспільства (додаток 4);
9. Провести засідання «круглого столу» з метою обговорення прийнятного механізму для отримання фінансової підтримки інститутами громадянського суспільства без необхідності відкриття рахунку в Держказначействі;
10. Провести засідання «круглого столу» з метою створення чіткого та прозорого механізму виділення коштів обласного бюджету для підтримки проектів, програм та заходів інститутів громадянського суспільства, зокрема Департаментом соціальної політики та Управлінням у справах сім'ї та молоді;
11. Провести консультації з громадськістю, у вигляді засідання «круглого столу», з метою визначення доцільності розробки, з подальшим затвердженням, чіткого плану інформаційної кампанії та системного залучення ЗМІ та Інтернет-ресурсів до висвітлення суспільної активності громадян;
12. Створити робочу групу для розробки, з подальшим затвердженням, плану проведення навчання громадських активістів та лідерів ІГС методам роботи з органами влади, громадянами, їх мобілізації, організації та самоорганізації;
13. Провести консультації з громадськістю щодо визначення найоптимальнішого варіанту комунікації між Вінницькою ОДА, громадською радою при Вінницькій ОДА та інститутами громадянського суспільства з районів Вінницької області.

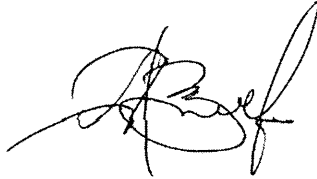
Додатки:

- План заходів щодо забезпечення міськими, районними радами Вінницької області сприяння проведенню громадської експертизи діяльності органів влади, проведенню консультацій із громадськістю та формуванню громадських рад при органах влади (додаток 1);
- Порядок визначення пріоритетів конкурсів для визначення проектів та програм громадських, благодійних організацій, творчих спілок, для виконання яких надаватиметься підтримка в рамках Обласної програми сприяння розвитку громадянського суспільства у Вінницькій області на 2012-1015 роки (додаток 2);

- Порядок використання коштів, які виділяються на ресурсне забезпечення діяльності громадської ради при Вінницькій облдержадміністрації в рамках Обласної програми сприяння розвитку громадянського суспільства у Вінницькій області на 2012-1015 роки (додаток 3);
- Порядок проведення конкурсу серед журналістів на краще висвітлення проблематики громадянського суспільства (додаток 4).

З повагою,

Голова Ради організації

Віталій Дорох